

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

*«Συμβουλευτική Ψυχολογία και Συμβουλευτική
στην Ειδική Αγωγή, την Εκπαίδευση και την Υγεία»*

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

Βόλος, 2022

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	1
Άρθρο 1. Γενικά	2
Άρθρο 2. Διάρθρωση Πρακτικής Άσκησης.....	2
Επίπεδο I: Προπαρασκευαστική Πρακτική Άσκηση.....	3
Επίπεδο II: Πρακτική Άσκηση σε Πραγματικό Περιβάλλον	3
Άρθρο 3. Εποπτεία Πρακτικής Άσκησης	4
Άρθρο 4. Ολοκλήρωση Πρακτικής Άσκησης	5

Άρθρο 1. Γενικά

Η Πρακτική άσκηση υλοποιείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ. εισηγούνται στη Συνέλευση του Τμήματος για τον ορισμό του Υπεύθυνου Πρακτικής Άσκησης, της Επιτροπής της Πρακτικής Άσκησης και των Εποπτών Πρακτικής Άσκησης.

Ο Υπεύθυνος Πρακτικής Άσκησης έχει ως αντικείμενο τη γενική εποπτεία της εκπαιδευτικής διαδικασίας της πρακτικής άσκησης στο πλαίσιο του προγράμματος σπουδών, τον συντονισμό των Εποπτών Πρακτικής Άσκησης και των φορέων υποδοχής.

Η Επιτροπή της Πρακτικής Άσκησης στην οποία προΐσταται ο Υπεύθυνος Πρακτικής Άσκησης έχει ως αντικείμενο τον συντονισμό των δραστηριοτήτων που αφορούν στην πρακτική άσκηση φοιτητών, την επίλυση προβλημάτων, τον ορισμό Επόπτη ανά πρακτικά ασκούμενο φοιτητή, τη σύνταξη και υποβολή ετήσιας έκθεσης για την υλοποίηση και αξιολόγηση του προγράμματος πρακτικής άσκησης προς τη Συνέλευση του Τμήματος, καθώς και την υποβολή εισηγήσεων για την τροποποίηση του προγράμματος σπουδών σε ό,τι αφορά τα θέματα πρακτικής άσκησης.

Ο Επόπτης είναι αρμόδιος για την καθοδήγηση και υποστήριξη των φοιτητών καθ' όλη τη διαδικασία της πρακτικής άσκησης σε φορείς υποδοχής, την επικοινωνία με τους φορείς υποδοχής για την επίτευξη των επιδιωκόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων και την ενημέρωση του Υπευθύνου και της Επιτροπής Πρακτικής Άσκησης. Είναι, επίσης, ο υπεύθυνος της αξιολόγησης της Πρακτικής Άσκησης ως επιτυχούς, απαραίτητης προϋπόθεσης για την προσμέτρηση των πιστωτικών μονάδων /ECTS στην απονομή του τίτλου σπουδών.

Η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για την απονομή του τίτλου σπουδών, έχει διάρκεια χίλιες εκατό (1100) ώρες, με «Ατομική και Ομαδική Εποπτεία» εκατόν δέκα (110) ωρών, ή - στην περίπτωση μη εκπόνησης διπλωματικής εργασίας- έχει διάρκεια χίλιες πεντακόσιες (1500) ώρες με εκατόν είκοσι (120) ώρες «Ατομικής και Ομαδικής Εποπτείας». Για να πιστωθούν οι πιστωτικές μονάδες εξετάζεται από τον Επόπτη Πρακτικής Άσκησης η πληρότητα του φακέλου και πρέπει να αξιολογηθεί ως επιτυχής. Στόχος της είναι η εμπέδωση, κατάκτηση, πρακτική εφαρμογή και σύνθεση των θεωρητικών γνώσεων και των δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν.

Άρθρο 2. Διάρθρωση Πρακτικής Άσκησης

Η πρακτική άσκηση διεξάγεται βαθμιαία σε δύο επίπεδα:

α) Επίπεδο I – Προπαρασκευαστική πρακτική άσκηση και

β) Επίπεδο II - Πρακτική άσκηση σε πραγματικό περιβάλλον

Επίπεδο I: Προπαρασκευαστική Πρακτική Άσκηση

Το πρώτο επίπεδο προετοιμάζει τους φοιτητές για την υλοποίηση του δεύτερου επιπέδου και περιλαμβάνει παρακολούθηση, μελέτη και κυρίως προσομοιώσεις συνεδριών συμβουλευτικής από τους ίδιους τους φοιτητές. Πρόκειται για εξάσκηση σε συμβουλευτικές/ψυχοθεραπευτικές τεχνικές και δεξιότητες μέσα από τη δοκιμαστική εφαρμογή τους είτε σε άτομα του οικείου περιβάλλοντος του φοιτητή είτε μεταξύ των ίδιων των φοιτητών. Οι ασκήσεις προσομοίωσης αποτελούν την πρώτη γέφυρα μεταξύ της θεωρητικής κατάρτισης και της εφαρμογής της κατακτηθείσας γνώσης στην πράξη. Εκτελούνται σταδιακά με εποπτεία και παράλληλα με τη θεωρητική διδασκαλία. Πρόκειται για ασκήσεις που εξασκούν κατά τρόπο ασφαλή τους φοιτητές, δεδομένου ότι η άστοχη εφαρμογή τους δεν αποβαίνει σε βάρος κάποιου συμβουλευόμενου. Με αυτόν τον τρόπο οι φοιτητές προετοιμάζονται κατάλληλα και αποκτούν την απαραίτητη εμπειρία που θα τους επιτρέψει να ανταποκριθούν, σε μετέπειτα στάδιο, στην εφαρμογή συμβουλευτικών / ψυχοθεραπευτικών διαδικασιών σε πραγματικές καταστάσεις.

Για την προπαρασκευαστική πρακτική (ασκήσεις προσομοίωσης) αφιερώνονται εκατό (100) συνολικά ώρες, κατά το πρώτο, δεύτερο και τρίτο εξάμηνο σπουδών, στο πλαίσιο των μαθημάτων «Εργαστήριο Κλινικής Ψυχολογίας I, II, III: Τεχνικές Συμβουλευτικής Παρέμβασης» και γίνεται με ατομική εποπτεία συνολικής διάρκειας είκοσι (20) ωρών.

Επίπεδο II: Πρακτική Άσκηση σε Πραγματικό Περιβάλλον

Το δεύτερο επίπεδο περιλαμβάνει την πρακτική άσκηση που λαμβάνει χώρα σε χώρους του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα, όπου ασκείται η συμβουλευτική, όπως εκπαιδευτικά ιδρύματα όλων των βαθμίδων, νοσοκομεία, κλινικές ή άλλου τύπου θεραπευτικά πλαίσια και κέντρα αποκατάστασης, συμβουλευτικές υπηρεσίες για ευάλωτους και ειδικούς ή μη πληθυσμούς. Επιπλέον, μπορεί να υλοποιηθεί και σε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης ή / και σχολικές μονάδες γενικής αγωγής, όπου φοιτούν μαθητές με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Στην περίπτωση αυτή η πρακτική άσκηση περιλαμβάνει και παρατήρηση, σχεδιασμό μαθημάτων ή εκπαιδευτικών παρεμβάσεων, συμμετοχή στη διδασκαλία και απαραίτητως εποπτευόμενη αυτόνομη διδασκαλία ή εκπαιδευτική παρέμβαση, όπως αυτή ορίζεται από την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία. Για την επιλογή του πλαισίου, όπου θα γίνει η πρακτική άσκηση, λαμβάνεται υπόψη η επιθυμία των φοιτητών και η επαγγελματική και επιστημονική τους ταυτότητα και μπορεί να γίνει και με δική τους υπόδειξη, αν βέβαια αυτό είναι εφικτό και πληρούνται οι απαραίτητες προϋποθέσεις. Η πρακτική άσκηση σε πραγματικό περιβάλλον υλοποιείται κατά το Δ' εξάμηνο σπουδών με δυνατότητα έναρξης τον Δεκέμβριο, ενώ για την ολοκλήρωση της μπορεί να χρησιμοποιηθούν και οι καλοκαιρινοί μήνες (Ιούλιος και Αύγουστος) του δεύτερου έτους σπουδών. Επιπρόσθετα, για την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης μπορεί να αξιοποιηθούν και οι μήνες Ιούλιος και Αύγουστος του πρώτου έτους σπουδών. Για την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης ισχύει ό,τι προβλέπεται για το πρόγραμμα σπουδών του ΠΜΣ.

Ο φοιτητής καταθέτει στον Επόπτη από το ΠΜΣ για αξιολόγηση και έγκριση το έντυπο «Δήλωση Φορέα Πρακτικής Άσκησης» και το έντυπο «Καθηκοντολόγιο Πρακτικής Άσκησης»

που υποβάλλονται πριν την τοποθέτηση του φοιτητή στον Φορέα υποδοχής. Η έγκριση του φορέα υποδοχής αποτελεί προϋπόθεση για την έναρξη της Πρακτικής Άσκησης στον φορέα.

Η πρακτική άσκηση σε πραγματικό περιβάλλον είναι διάρκειας χιλίων (1000) ή -στην περίπτωση μη εκπόνησης διπλωματικής εργασίας- χιλίων τετρακοσίων (1400) ωρών παρουσίας του κάθε φοιτητή στο πλαίσιο που έχει τοποθετηθεί και διαρθρώνεται ως ακολούθως:

- Το πρώτο διάστημα αφιερώνεται στην εξοικείωση των φοιτητών με το πλαίσιο και στην παρατήρηση των συμβουλευτικών διαδικασιών και της συνολικής λειτουργίας του πλαισίου.
- Στη συνέχεια οι φοιτητές αναλαμβάνουν με ατομική και ομαδική εποπτεία κάποια περιστατικά. Σε περίπτωση ανάληψης συνεδριών ομαδικής συμβουλευτικής, οι συνεδρίες δεν μπορούν να είναι περισσότερες από τριάντα ώρες (30/190) στην πρακτική των 1.400 ωρών και περισσότερες από είκοσι ώρες (20/130) στην πρακτική των 1.000 ωρών. Για να προχωρήσουν οι φοιτητές στην ανάληψη ατομικών ή ομαδικών περιστατικών, θα πρέπει να έχουν ολοκληρώσει/καταθέσει όλες τις εργασίες των προσομοιώσεων (Εργαστήριο I, II, III), ώστε να μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις τεχνικές συμβουλευτικής κατά την πρακτική τους άσκηση στο πεδίο και ειδικότερα στις συνεδρίες τους.

Με την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης, κάθε φοιτητής θα πρέπει να έχει συμπληρώσει, κατ' ελάχιστο, εκατόν τριάντα (130) ή (χωρίς διπλωματική) εκατόν ενενήντα (190) ώρες συνεδριών με συμβουλευόμενα άτομα.

Άρθρο 3. Εποπτεία Πρακτικής Άσκησης

Η ατομική και ομαδική εποπτεία στην ανάληψη περιστατικών είναι υποχρεωτική και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της πρακτικής άσκησης σε πραγματικό περιβάλλον. Μέσω της ατομικής και ομαδικής εποπτείας στην ανάληψη περιστατικών, και συνεπώς της καθοδήγησης, της ενθάρρυνσης και της ανατροφοδότησης ο μεταπτυχιακός φοιτητής μπορεί με ασφάλεια, τόσο για τον ίδιο όσο και για τον συμβουλευόμενο, να βιώσει στην πράξη και να προχωρήσει στην εφαρμογή των θεωρητικών γνώσεων που απέκτησε και να αναπτύξει τις βασικές δεξιότητες του επαγγελματία συμβούλου.

Η ατομική και ομαδική εποπτεία στην ανάληψη περιστατικών γίνεται ως εξής:

Ατομική εποπτεία (ατομικός επόπτης περιστατικών) από επαγγελματία ψυχικής υγείας συνεργαζόμενο με το ΠΜΣ: συνολικά προβλέπονται τριάντα (30) ώρες εποπτείας (με εκπόνηση διπλωματικής) ή σαράντα (40) ώρες (χωρίς εκπόνηση διπλωματικής) με ατομικές συναντήσεις για τις συνεδρίες που πραγματοποιεί ο φοιτητής. Οι ώρες αυτές δεν προσμετρώνται στις 1.000 ή στις 1.400 ώρες. Την εποπτεία αυτή αναλαμβάνει επαγγελματίας ψυχικής υγείας συμβεβλημένος με το ΠΜΣ και διεξάγεται εκτός των ωρών πρακτικής άσκησης που υλοποιούν οι φοιτητές στο πλαίσιο. Δεν προσμετράται στον υπολογισμό των ωρών πρακτικής άσκησης (1.400 ή 1.000).

Ομαδική εποπτεία στο ΠΘ: η ομαδική εποπτεία γίνεται στο Πανεπιστήμιο κατά το τέταρτο εξάμηνο, διάρκειας έξι (6) ωρών τη φορά. Συνολικά προβλέπονται κατ' ελάχιστον 60 ώρες ομαδικής εποπτείας.

Επιπλέον, σημειώνεται πως στον φορέα της πρακτικής άσκησης συνήθως προβλέπεται εποπτεία (από επαγγελματία που ήδη εργάζεται στον φορέα) ανάλογα με τις διαδικασίες που ακολουθεί ο φορέας με τους ασκούμενούς του. Σε αυτή συμμετέχουν υποχρεωτικά οι φοιτητές στο πλαίσιο και η εποπτεία αυτή προσμετράται στον υπολογισμό των ωρών πρακτικής άσκησης (1.400 ή 1.000).

Άρθρο 4. Ολοκλήρωση Πρακτικής Άσκησης

Με την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης οι φοιτητές θα πρέπει να καταθέσουν στους Επόπτες από το ΠΜΣ τα ακόλουθα:

1. **Παρουσιολόγιο** υπογεγραμμένο από τον υπεύθυνο ή τον επόπτη στο πλαίσιο και με σφραγίδα του φορέα.
2. **Βεβαίωση συμμετοχής στην ατομική εποπτεία** στην ανάληψη περιστατικών και αξιολόγηση του ατομικού επόπτη (επαγγελματία ψυχικής υγείας - συνεργαζόμενου με το ΠΜΣ) για τον/την φοιτητή/τρια (επιστημονική επάρκεια, συγκρότηση προσωπικότητας, προθυμία, ενδιαφέρον, ικανότητα διαχείρισης σχέσεων, ενσυναίσθηση, ικανότητες και αποτελεσματικότητα στη συμβουλευτική). Η βεβαίωση αυτή δεν κοινοποιείται απευθείας στον/ην φοιτητή/ρια (εμπιστευτική αξιολόγηση), ο οποίος όμως φροντίζει ώστε ο επόπτης να την αποστείλει (έντυπα ή ηλεκτρονικά) στη Γραμματεία του ΠΜΣ.
3. **Ημερολόγιο δραστηριοτήτων**, υπογεγραμμένο καθημερινά από τον υπεύθυνο ή τον επόπτη στο πλαίσιο και με σφραγίδα του φορέα, με ιδιαίτερη αναφορά στις περιπτώσεις των ατόμων που οι φοιτητές παρακολούθησαν μέσω ατομικής ή ομαδικής συμβουλευτικής. Για την κάθε περίπτωση οι φοιτητές αναφέρουν συνοπτικά το ιστορικό του ατόμου καθώς και μια σύντομη περίληψη (έκτασης μιας παραγράφου) της κάθε συνεδρίας που είχαν μαζί του τηρώντας την δεοντολογία για την ανωνυμία.
4. **Μία ανάλυση** (στην περίπτωση εκπόνησης διπλωματικής) ή **δύο αναλύσεις** (στην περίπτωση μη εκπόνησης διπλωματικής) περιπτώσεων που παρακολούθησαν συμβουλευτικά οι φοιτητές για σχετικά μεγάλο διάστημα, που περιλαμβάνει: α) ιστορικό-περιγραφή του περιστατικού τηρώντας την δεοντολογία για την ανωνυμία, β) θεωρητικό πλαίσιο προσέγγισης της συγκεκριμένης περίπτωσης, τεκμηριωμένης στη σύγχρονη βιβλιογραφία, με ταυτόχρονη προσωπική τοποθέτηση και γ) συμβουλευτική παρέμβαση και αποτελέσματα.
5. **Βεβαίωση από τον φορέα υποδοχής** για την πραγματοποίηση της Πρακτικής Άσκησης του φοιτητή.

Τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ., μετά από σχετική εισήγηση της Επιτροπής Πρακτικής Άσκησης, εισηγούνται στη Συνέλευση του Τμήματος για περαιτέρω λεπτομέρειες / διευκρινίσεις σχετικά με την διεξαγωγή της πρακτικής άσκησης.